

การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ตามรูปแบบของวิลเลียมส์

นายวินัย สอนดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-579-756-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017967 i 10313874

DEVELOPING CREATIVE THINKING OF PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS
THROUGH WILLIAMS' MODEL

Mr. Winai Sondee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Elementary Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-579-756-1

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

วินัย สอนดี : การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามรูปแบบของวิลเลียมส์ (DEVELOPING CREATIVE THINKING OF PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS THROUGH WILLIAMS' MODEL) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ลำลี ทองธิว, 253 หน้า. ISBN 974-579-756-1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในด้านความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2534 ของโรงเรียนบ้านลาดขวาง จังหวัดนครนายก จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการสอนความคิดสร้างสรรค์ตามรูปแบบของวิลเลียมส์ และแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างคะแนนความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังการใช้แผนการสอนความคิดสร้างสรรค์ตามรูปแบบของวิลเลียมส์ ด้วยการทดสอบค่าที พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ภาควิชา ..... ประถมศึกษา .....
สาขาวิชา ..... ประถมศึกษา .....
ปีการศึกษา ..... 2534 .....

ลายมือชื่อนิสิต ..... *[Signature]* .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *[Signature]* ทองธิว .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

WINAI SONDEE : DEVELOPING CREATIVE THINKING OF PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS THROUGH WILLIAMS' MODEL. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF.SUMLEE THONGTHEW, Ph.D., 253 PP. ISBN 974-579-756-1

The purpose of this research was to develop three sub-abilities of creative thinking; fluent thinking, flexible thinking, and original thinking of Prathom Suksa six students taught through classroom lesson plans developed from Williams' model. The sample was 30 Prathom Suksa six students of Banladchang School, in the academic year of 1991. The research instruments were 18 lesson plans developed from Williams' model and 6 sets of creative thinking test. Scores from the 6 sets of creative thinking test before and after using the classroom lesson plans were analyzed and compared by means of t-test.

The finding indicates that the after-tested scores in three sub-abilities of Prathom Suksa six students are higher than the before-tested at the significantly of .01 level.

ภาควิชา ..... ประถมศึกษา
สาขาวิชา ..... ประถมศึกษา
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิติ ..... *W. Sondee*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *สมใจ ทองใจ*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์
ดร. สำลี ทองธิว อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ
และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นอกจากนี้ ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ที่ได้กรุณาให้
คำแนะนำและข้อคิดเห็นที่ดีในการปรับปรุง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขอขอบพระคุณ
บัณฑิตวิทยาลัยที่กรุณาอนุมัติอนุญาตการวิจัยบางส่วนให้ในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งขอขอบคุณ
คุณเรืองรัตน์ สอนดี และเพื่อนนิสิตปริญญาโท ภาคประถมศึกษาทุกคนที่ให้ความสนใจและช่วย
เหลือแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

วินัย สอนดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมติฐานของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ข้อตกลงเบื้องต้น	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
วิธีดำเนินการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	10
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
ความหมายของความคิดสร้างสรรค์	13
กระบวนการคิดสร้างสรรค์	16
บุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์	19
ลักษณะผลผลิตสร้างสรรค์	25
ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์	26
องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์	30

บทที่	หน้า
พัฒนาการของความคิดสร้างสรรค์.....	36
พัฒนาการของความคิดสร้างสรรค์ในระดับประถมศึกษา....	36
การศึกษาพัฒนาการของความคิดสร้างสรรค์ในประเทศไทย	42
การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์.....	46
ลักษณะพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์.....	47
หลักการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	48
บทบาทของพ่อแม่กับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์.....	51
บทบาทของครูในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์.....	55
อุปสรรคของความคิดสร้างสรรค์	56
การสอนความคิดสร้างสรรค์	63
การวัดความคิดสร้างสรรค์	81
งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์	87
3. วิธีดำเนินการวิจัย	92
การเลือกตัวอย่างประชากร	92
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	93
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	93
การทดลองเครื่องมือ	97
วิธีดำเนินการทดลอง	100
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	100
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	105
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	108
รายการอ้างอิง	120
ภาคผนวก.....	130
ประวัติผู้เขียน.....	253

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบทดสอบความคิด สร้างสรรค์ จำแนกตามองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์.....	98
2	ค่าอำนาจจำแนกบุคคลของแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์.....	99
3	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดของคะแนนของแต่ละบุคคลของแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์.....	99
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์แห่งการกระจายของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ก่อนการสอนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ตามรูปแบบของวิลเลียมส์ จำแนกตามองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์	106
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์แห่งการกระจายของคะแนนความคิดสร้างสรรค์หลังการสอนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ตามรูปแบบของวิลเลียมส์ จำแนกตามองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์	106
6	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ก่อนการสอนและหลังการสอนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ตามรูปแบบของวิลเลียมส์ จำแนกตามองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์.....	107

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ของ เด็กประถมศึกษา.....	39
2	แสดงการ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดคล่องตัว ความคิดริเริ่ม และความคิดทกแท่งของนักเรียนชั้นอนุบาล ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	43
3	แสดงการ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดคล่องตัว ความคิด ริเริ่ม และความคิดทกแท่งของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	45
4	แสดง โครงสร้างของรูปแบบการสอนความคิดสร้างสรรค์ ของ Williams	67